

Handläggare: Evin Saleh
Telefon: 08-508 27 481

Till
Miljö- och hälsoskyddsnämnden
2012-12-11 p 17

Rapport om tillsyn över kvicksilverhantering

Förvaltningens förslag till beslut

- 1 Godkänna rapporten ”Rapport om tillsyn över kvicksilverhantering”.

Gunnar Söderholm
Förvaltningschef

Gustaf Landahl
Avdelningschef

Sammanfattning

Området kvicksilver består av en blandning av olika verksamheter där kvicksilver hanteras som t ex tandläkarmottagningar, krematorier, sjukhus och laboratorieverksamheter. Miljöförvaltningens tillsyn utgörs av t ex inspektionsbesök hos enskild tandläkare, kontroll av anmälningspliktiga laboratorier och granskning av miljörapporter från tillståndspliktiga verksamheter som krematorier.

Bakgrund

Kvicksilver är en mycket toxisk metall och är ett av de allvarligaste miljögifterna. Metallen anrikas i mark, vatten och levande organismer och utgör ett hot mot både miljön och människors hälsa. Kvicksilverånga är den form som tas upp lättast i kroppen, till ungefär 80 procent, medan de andra formerna upptas till cirka 10 procent. Kvicksilver och dess föreningar, främst metylkvicksilver, påverkar nervsystemet och kan orsaka psykiska störningar. Foster och barn är en speciell riskgrupp eftersom deras hjärna och nervsystem fortfarande utvecklas.

Miljöförvaltningen har tillsyn över ungefär 600 tandläkare. Förvaltningen bedriver denna tillsyn på grund av den historiska användningen av amalgam som i flera decennier var det helt dominerande tandfyllningsmaterialet. Vid inspektion kontrolleras bl. a. hur amalga-

met hanteras efter att det borrats ut från patienters tänder. Godkända amalgamavskiljare ska finnas vid varje behandlingsstol och där instrument rengörs. Behovet av kvicksilversanering bedöms genom att utreda klinikens ålder, avloppsrörens skick och vilket material rören är gjorda av. Andra kontrollpunkter är förbrukning, hantering och förvaring av kemikalier. Även hälsoaspekten ingår eftersom klinikernas hygienrutiner granskas.

Miljöförvaltningen bedriver även tillsyn på två krematorier som finns i staden, Skogskrematoriet och Råcksta krematorium. De är tillståndspliktiga och har tillstånd till 6 000 kremeringar per år. Det kvicksilver som släpps ut från krematorierna härrör från de avlidnas käkamalgam. Kremeringsugnarna är försedda med rökgasreningsanläggningar. Rökgaserna innehåller små resthalter av kvicksilver, stoft/sot/partiklar, kolmonoxid, kväveoxider, svaveldioxid och kolväte. Förvaltningen besöker krematorierna årligen i samband med granskning av deras miljörapport. Då kontrolleras deras villkorsefterlevnad, verksamhetens egenkontroll samt eventuella tillbud och verksamhetsförändringar.

Effekten/ nyttan av miljöförvaltningens tillsyn över miljöfarliga verksamheter, bl. a. tandläkarverksamheter, kan avläsas i reningsverkens slam. När det gäller kvicksilverhalten, i både Bromma- och Henriksdals reningsverk, så har den halverats under de senaste tio åren. Orsakerna är markant minskad amalgamanvändning men också högre krav på installation och skötsel av amalgamavskiljare som skyddsutrusning inom tandvården. Amalgamanvändningen är stoppad nu med hjälp av det nationella förbudet men det återstår att ta hand om det amalgam som är kvar i Stockholmarnas munnar när det borrar ut och tas om hand som farligt avfall.

Det är fortsatt viktigt att arbeta med att minska mängden kvicksilver i slammet genom att kontrollera spridningskällorna och hitta även de diffusa källorna som bidrar till kvicksilverspridning.

Slut

Bilagor

Bilaga 1 ”Rapport om tillsyn över kvicksilverhantering”